

EPIGRAMI

1. Lovac, Epikide dragi, traži po stazama gorskim
svake košute trag, svaki privuče ga zec.
Naviknut on je na snijeg i na mraz. No vikne li netko:
"Ovdje je ranjena zvijer!", lovac ne uzima nju.
Ljubav je moja ista: goni ono što bježi,
a zaobilazi plijen koji joj leži uz put.
2. Mrzim običnu pjesmu. Ni put mi što gomilu nosi
sada tamo, sad tu, radost ne pričinja baš.
Jednako meni je mrzak i ljubavnik nestalni. S javnog
izvora ne pijem kap. Mrzim prostotu i puk.
Drag mi je lijepi Lizanija! – prije no Jeka
jasno ponovi to, brujat će: "Drugom je drag!"
3. Kako je sjajnu čaroliju našao Kiklop za ljubav!
Zemljom kunem se ja, nije Polifem ni glup!
Muze, Filipe dragi, iscjeljuju svakog tko ljubi:
umjetnost, pjesnički dar, svemu je izvrstan lijek.
Glad je, mislim, također dobra za liječenje jada:
ona iz srca za tren izbriše ljubavnu strast.
Oba lijeka imamo za tebe, Eroze kruti.
Podreži krila ta, dečko, zaboravi let!
Nimalo nisi nam strašan. Ne drhtimo pred tobom nikad.
Obje su basme tu – to nam je ranama spas!
4. Dio je moje duše živ, a ne znam za drugi
da li ga Eros il' Had ugrabi – nema ga, tek.
Možda je pošao opet dječacima, premda sam često
njima govorio ja: "Nikad bjegunca pod krov!"
Pomoć u potrazi molim, jer ondje zacijelo luta
– strašnu zaslužuje smrt! – trpeći ljubavni jad.

5. Nalij i ponovno reci: "Za Diokla!" Ne zna Ahelobj
okus iz čaša tih – svetu ne poznaje kap!
Krasan je dječak, Ahelobju! Ako se ne slaže netko,
tada nek jedini ja spoznam ljepote mu čar!
6. Četiri put nek ti omrzne crni Teokrit ljepotan
ako mu nisam drag; jesam li, voli ga tad.
Tako ti, Zeuse nebeski, kose Ganimeda lijepog –
– nekoć te gonila strast. O tome više ni riječ.
7. Znam da nisam bogataš. Ne spominji, Menipe, meni,
tako ti Harita svih, ono što znadem i sam.
Bol me obuzima teška od tvojih nemilih riječi:
to je do sada tvoj najneljubavniji čin!
8. Ako sam vlastitom voljom veselo došao, stoput
kori me, ako pak ne, Arhine, ostavi bijes!
Vino i Eros me skoniše. Prvo od njih me vuče,
drugo ne dopušta zlo – mene da ostavi bijes.
Došavši, nisam viknuo tko sam, ni tko mi je otac.
Tvoj sam poljubio prag: grijeh li je, zgriješih u tom.
9. Postoji, tako mi Pana, postoji skriveno nešto.
Bakha mi, postoji žar, plamen pod pepelom tim.
Bojim se. Nemoj se k meni privijati jer veoma često,
miran riječni tijek tajno potkopava zid.
Zato se i sada bojim, Meneksene, kako se ne bi
prikrao tiho ko tat, iznova paleći strast.
10. "Uhvaćen bit ćeš, Menekrate, bježi!" – u junu mu rekoh
– dvadesetog. Kad gle! Deseti osvanu jul:
govedo stiže mi rado pod jaram. Odlično, Hermo!
– dvadesetodnevni rok mislim da nije ni loš.

11. Jonidi nekoć se zakle Kalignot da ničiji neće
– drage ni dragoga – lik draži mu biti od nje.
Tako se kleo nekoć, no istinu kažu da nikad
ljubavne zakletve glas ne čuje besmrtni bog.
Sad za muškarcem ljubavljju plamti, a djevojci jadnoj
– kao Megarcima tad – nestade spomen i glas.
12. Jadni Kleoniče, Tesalče jadni, žarkog mi sunca,
nisam ti poznao lik. Kakav te snašao jad?
Sama si kost i koža postao. Da li te mori
zlo što je jednako mom, nesklonih bogova plan?
Znam, Euksitel te, jadniče, zgrabi. I ti si, dakle,
vlastitim očima - sam, krasan mu spazio stas.
13. Ranu je skrivao stranac. Jesi li vidio, možda,
kako zadrhta sav, bolno izustivši: "Ah!"
Kada je treću čašu ispio, s njegova vijenca
ružine latice svud okolo prekriše tlo.
Gori od ljubavi silne. Ne govorim napamet ovo.
Kako sam lopov i sam, poznajem lopova trag.
14. Školjka sam drevna, Zefirijska Gospo; Kipranko, tebi
Seleneja me sad poklanja – prvi svoj dar
- indijsku ladicu. Morima plovljah na vlastita jedra,
ako bi vjetra dah pučinom dizao val,
a za sjajne Galene, veslah nogama žustro
kako bi napor moj s imenom čuvao sklad.
Ovdje, uz obale Julide, za te Arsinojo, padoh:
tvoja sam igračka sad, dostojna divljenja tvog.
Neće u dvorima mojim, ko prije, primorska ptica
svojim jajima dom tražiti – mrtva sam ja.
Ti pak, milost podari kćeri Klinije: dobra
djela činiti zna. Smirna je djevojčin grad.

15. Sada su Harite četiri: nedavno k poznatim trima
četrtoj stvoren je lik. Još joj je mirisna put.
Sretna je žena Berenika, sjajem nadvisuje svaku.
Nisu ni Harite tri – Harite, nema li nje!
16. Dvadeset plamena mojih Kalistija, Kritije kćerka
– raskošna lampa sam ja – Kanopskom bogu na dar
dade – zavjet za sina. Kad svjetlost ugledaš moju,
pitat ćeš: "Odakle sjaj? Kamo je nestala noć?"
17. Taj luk je dar Menite
iz Likta koji reče:
"Serapide, uz luk ti
i tobolac posvetih
a strijele su kod mrtvih
iz grada Hesperide."
18. Talesa kći je u hramu – Izide, Inaha kćeri.
Mlade Eshilide kip majke Irene je dar.
19. Iz Naukratide rodom
Timodem preda poklon
– Demetri Pilejskoj, kojoj Akrizije oltar ovaj diže,
i kćeri njenoj, koja
u Hadu, dolje živi –
vlastite dobiti deseti dio, jer takav bješe zavjet.
20. Prevertljivka Simona
Afroditi je dala ovaj poklon:
– svoj kip, i s njime pojas,
što je ljuio njene grudi. Uz to
– štap i baklju, što nosila je jadna.
21. Kip Fileratida tebi, Artemido, postavi ovdje.
Gospo, prihvati dar. Molim te, pruži joj spas!

22. Tebi me – hrastovu granu – krvniče lava i vepra,
postavi Arhin. "Tko?" – Krećanin. "Prihvaćam dar."
23. Opet Ilitijo dođi kad te Likimnija zovne:
budi pomoćnica njoj, blaži joj trudova bol,
da ti u mirisnu hramu, ko sada za kćerkicu svoju
dade i drugi dar – zalog kad rodi se – sin.
24. Zavjet što ga Akeson, Asklepije, položi tebi
za Demodikin spas, ovim je ispunjen, znaj!
Ako zaboraviš, možda i ponovno zatražiš njega
ploča te podsjeća ta da će svjedočiti za nj.
25. Mene, mjedenog pijetla Euenet ovamo stavi
– za Dioskure dar – pobjede vlastite znak.
O tome ne znam sam, no vjerujem njegovoj riječi:
Filokseniković, sin Fedrov ne govori laž.
26. Sim me, Mikov sin, posvetio Muzama s molbom:
dobar da postane đak. One mu uzvrate dar
Glaukov – velik za malo. Bakho sam tragički. Zijevam
dvostruko više no kip – po njemu poznat je Sam!
Dječje glasiće slušam, dok oni čitaju naglas:
"Ovaj je uvojak svet..." – stvar koju napamet znam.
27. Stranče, reci da svjedok sam komičke pobjede: slavim
Agoranaktov trud – pjesniku zemlja je Rod.
Pamfil sam, ali mi lice ljubavlju smoždano nije:
Napol ko smokva sam srn, napol ko Izide luč.
28. Soljenku posveti ovdje Eudem, jer ona ga spasi.
jedući posno sol, olujni preprodi dug.
On je samotračkim bozima dade rekavši: "Ljudi,
zavjet mi nalaže to: spas mi je donijela – sol!"

29. Svatko tko grobu mome pristupi, taj neka znade:
slavnom Kalimahu ja bijah i otac i sin.
Znat ćeš obojicu, valjda: jedan je vodio bitke,
drugi je pjesnik i za nj preslab je zavisti zub.
Nimalo čudno: kog Muza u djetinjstvu pogleda blago
taj će joj ostati drag i kad mu osijedi vlas.
30. Kročiš kraj groba Batova sina, vještog u pjesmi:
šalama bio je vješt vinskim, u prikladan tren.
31. "Leži li ovdje pod tobom Harida?" – Misliš – Kirenac
onaj, Arimin sin? poda mnom počiva, da.
"Harido, što li je dolje?" – Mrak. "A izlaz iz Hada?
– Laž. "A Pluton?" – Tek mit. "Onda smo propali svi!"
Ja vam istinu kažem, no želiš li vedriju priču?
Dolje je pelski bik cijena kad kupi se – vol!
32. Zorom sahranismo mrtvog Melanipa. Uveče mlada
Basila pođe u smrt, vlastiti ubi je jad.
Ne htjede živjeti dalje kad brata na lomači vidje
Dvostruko ugleda zlo oca Aristipa dom.
Čitav je grad Kirena sada u tugu zavijen
pusti motreći prag, nekada dječice pun.
33. Timarha tražiš li, možda, u Hadu želeći znati
bilo o duši što, bilo budućnosti tijek,
sina Pauzanije traži: iz Ptolomaide on je.
gdje je blaženih dom, bit će ti ondje i on.
34. Netko mi, dragi Heraklite, spomenu tvoju sudbinu –
suze mi natjera to, navre mi sjećaja roj:
kako smo često, uz razgovor, sunce na počinak slali,
mili družu, al ti – dugo već samo si prah.
Ipak, tvoji slavuji žive i za njima neće
ruku pružiti Had – iako otima sve.

35. Šutljiv bijaše stranac – i natpis je kratak, no predug:
Saon, Dikonov sin, Krećanin počiva tu.
36. Kretskog pastira Astakida neka nam oduze Nimfa
nekoć iz gore, te sad – mladi Astakid je svet!
Nećemo Dafnisa više pod Diktinnim slaviti hrastom
o Astakidu pjev vječno će brujati svud.
37. Kretidu pričama vještu, što zgodne je zbijala šale
mladih Samljanki glas često dozivati zna.
Pratilju najdražu traže, brbljavu uvijek, a ona –
ona sad spava tu svima nam suđenim snom.
38. Trgovac Lik iz Naksa na moru je našao propast:
kad mu je stradao brod, vidje i vlastiti kraj.
Iz EGINE je plovio. Sada je mrtav u vodi.
Ja sam mu prazan grob: ime mu bilježim tek.
Javljam ti istinu cijelu: nemoj se družiti s morem
mornaru, čuvaj se, bjež, Jarad kad zaranja k tlu!
39. Vi što uz humak Elejca Kimona kročite, znajte:
taj koji leži tu – Hipejev bijaše sin.
40. "Ja sam Timonoja." – Koja? Ne bih sjetio tebe
da ti ne spominje grob – oca, Timoteja, tvog.
Pa i Metimnu, tvoj grad. Eutimenu, svojem udovcu,
strašnu si zadala bol – jadan je ostao sam.
41. Saon, Dikonov sin, ovdje blaženo sniva –
sniva, jer stvarno je grijeh reći za dobre da mru.
42. Enjanine Menekrate, nisi odavna ovdje.
Najdraži stranče naš, što ti je donijelo smrt?
Da li te satrlo isto što i Kentaura nekoć?
"Suđen je došao san – vino je krivac za sve."

43. Dodeš li jednom u Kizik, Didimu, Hipaka nađi
Neznatan bit će ti trud, nije im nepoznat rod.
Tužnu ćeš reći im vijest, no ipak javi im ovo:
Sinu sam njihovu dom – Kritiju prekrivam tu.
44. Tko će sudbinu sutrašnju znati? Harmide, jučer
vlastitim očima još tvoj smo promatrali lik.
Plaćući, već te sutradan sahranismo mrtva. Od toga
Diofont, otac tvoj, bolniju ne vidje stvar.
45. O, da nikada nisu lađe nastale brze,
jadan Dioklidov sin ne bi nam zadao bol!
Mrtav sad je Sopolis, pučina nekud ga nosi.
umjesto ljubljene lik, ime mu gledamo, grob.
46. Sina od dvanaest godina otac sahrani Filip
nadu izgubivši svu – to je Nikotelov grob.
47. Skromnim životom sam živio, s malo imetka, i nisam
nikome činio zla, niti sam skrivio što.
Ako se ikada Mikil opačinom, dičio, Zemljo,
ne budi teret mu lak, nemojte, bozi nit vi!
48. Demetri nekoć, a zatim Kabirima svećenicom bijah,
dobri čovječe, potom Dindimeni.
Starost me svlada i sada sam pepeo. Nekoć za života
mnogim ženama mladim pružah pomoć.
Dva sam rodila sina: na rukama njima usnuh vječno
u poodmakloj dobi. Sada zbogom!
49. Mik je svakim dobrom pomagao Frigijki Eshri,
dobroj dadilji toj, još dok je živjela s njim.
mrtvoj joj spomenik podiže: neka potomstvo vidi –
kakav je starici dar donijela majčinska skrb!

50. Stranče što na moru strada, tko si? Leontih tebe,
našavši mrtva uz žal, sahrani ovdje u grob,
vlastitu plaćući kob i pogibelj: i on kao gnjurac
vječno kroz morski val luta, i ne zna za mir.
51. "Timone, nema više. Reci, što ti je mrže?
mrak ili svjetlost?" – Mrak. Mnogo u Hadu je – vas!
52. Nemoj mi reći: "Zdravo!", opako srce već prodi
jednako bit ću ti zdrav, ako mi ne prideš ti!
53. "Sunce, zbogom mi ostaj!", Kleombrot Ambračanin reče.
S visokog zida se tad obruši ravno u Had.
Nikakvu smrti vrijednu nesreću vidio nije,
nego "O duši" spis, Platonov za to je kriv!
54. Upita neki Mizijac Pitaka iz Mitilene,
Hirin što bijaše sin, ovu mu zboreći riječ:
"Časni starče, dvije me nevjeste privlače: jednoj
čitav imetak i rod s mojim se sklapa u sklad.
Druga me svime nadvisuje. Što mi je bolje,
reci. Savjet mi daj, koju da vodim u brak?"
Ovaj podiže štap – staračko koplje – i reče:
"Ovi će ovdje, gle, tebi objasniti sve!"
Tamo su bili dječaci. Na širokom raskrižju puta
goneći brzi zvrk zrakom su vitlali bič.
"Njihove stope slijedi!", reče, i stranac im pride.
Dječji je brujao glas: "S puta ne silazi svog!"
Čuvši ih ostavi došljak snove o bogatu domu,
shvativši kako je pun mudrosti djetinji zbor.
Zato je djevojku skromnu uzeo sebi za ženu.
Tako postupi i ti: s puta ne silazi svog!
55. Samljanina sam djelo, božanskog što pjesnika nekoć
u dom je primio svoj. Euritu proslavljam kob,
Jolu plavokosu s njim, a djelom Homera me zovu.
– to je Kreofilu tvom, Zeuse, velika čast!

56. Heziodovska je tema, način je njegov također.
Bojim se ipak da stil pjesme ne uzima sav,
nego tek najslade riječi poznati pjesnik iz Sola.
Pozdravljam istančan stih, Aratov ponoćni trud!
57. Sjajnim je životnim putem pošao pjesnik Teetet.
Premda do vijenca tvog, Bakho, ne dovodi on,
druha imena će glasnici zakratko klicati samo:
njegov će pjesnički dar Helada slaviti vijek!
58. Kratak je, dragi Dionize, uspješnu pjesniku govor:
"Pobjeda!" – kliknut će on. Najdulja to mu je riječ.
Ako ga upita netko kad utihne povoljan vjetar:
"Kakav je ishod?" A on: "Težak je pjesnički trud."
Neka i bude tako onom tko nepravdu snuje.
Meni, gospodine moj, trosložnu sačuvaj riječ!
59. Sretan je bio drevni Orest, Leukare dragi.
Iako bijaše ljut, moj ga ne obuže gnjev!
Nikad Fokejčevu vjernost na kušnju stavio nije
– kušnju po kojoj za tren uvidiš tko ti je drug.
Brzo bi ostao sam napisavši jednu tek dramu!
Ni ja od Pilada sto ne čujem više ni glas.
60. Tu me – heroja – Eetion iz Amfipola smjesti.
Nevelik njegov je prag, i ja sam nevelik kip.
Samo svinutu zmiju i mač u rukama držim:
Epej mu raspali gnjev, pa mi je uskraćen konj.
61. Više se, korintska divljači, ne boj EHEME s Krete:
Luk mu Ortigija sad čuva – Artemidin hram.
Vas je u velikoj gori njime istrijebio, koze.
Sada je prestao s tim. Božica postiže mir.
62. Zajedno s teškim pijancem Erasiksenom ode
čaha kad dvaput se dno za redom pokaza njoj.

63. Usnula tako i ti, Konopijo, kao što mene
tjeraš da usnem sam ovdje uz studeni prag!
Usnula, najgora, tako kako na počinak šalješ
dragog, a ni u snu milost ne nalaziš za nj!
Susjedi tvoji me žale, a ti ni u snu. No brzo
sjećanje tvoje na sve sijeda probudit će vlas!
64. Malenu nadgrobnu ploču mačehi dječak ovjenča
s nadom: "Promijenivši svijet, promjeni, valjda, i ćud."
Ploča pade i ubije dijete kad kleknu uz humak.
Pastorče, nek ti i grob mačehin zadaje strah!
65. Posvuda uokrug prijeti oštro trnje i kolci:
Bit ćeš izranjavan sav staneš li nogom uz grob.
Moja je ovo kuća – Timona čovjekomrca.
Nosi se! Čak me i psuj, samo mi spokoja daj!

Prijevod: *Koraljka Crnković*